Trečiajame tyrimų etape iki projektinio gylio išvalyta XVI a. mūrinio rūsio vidinė patalpa. Visame mūrinio rūsio plote aptikti permaišyti sluoksniai, kurie greičiausiai suformuoti statant šiluminę trasą (XX a. II pusėje) bei laikotarpiu, kai sklypas buvo apleistas (XXI a.) ir virtęs landyne. Išvalius rūsį (4 pav.) – pasiekus projektines apimtis, tyrimai baigti. Kadangi tyrimai dėl saugumo nevykdyti iki įžemio, pasiekus projektinį gylį, ištirti keli kasiniai, siekiant nustatyti atidengto XVI a. pastato pamato storį ir pamato įkasimo sluoksnio datavimą. Ištyrus kasinius nustatyta, kad mūriniai pamatai maždaug nuo 2,8 m gylio nuo žemės paviršiaus laikosi ant akmenų, nesurištų jokiu skiediniu. Sluoksnis, esantis šalia mūrinio pamato, datuojamas XVI–XVII a. Atidengta 10,3 m ilgio, 6,4 m pločio XVI a. mūrinio rūsio patalpa (4 pav.).

St Mikalojaus St. 9

During 2017–2018, an excavation (a total of 301 m^2) and survey were conducted at St Mikalojaus St. 9, Vilnius Old Town. 16th–21st-century layers were recorded during the investigation. Masonry walls dating to the 16th–18th centuries were found along the plot's N–NE boundary (Figs. 1, 2). A 16th-century masonry cellar was discovered in the N part of the plot (Figs. 3, 4).

Pavel Vutkin

Bokšto gatvės 10D, 14 tyrimai 2016 m.

2016 m. buvo tęsiami archeologiniai tyrimai Vilniuje, Bokšto g. 10D, 14. Inžinerinių tinklų vietose ištirti 4 šurfai (bendro 14,75 m^2 dydžio) ir 3 perkasos (bendro 255,4 m^2 dydžio). Visas tirtas plotas siekė 270,15 m^2. Tirtas sklypas patenka į Vilniaus senamiesčio 44 kvartalo teritoriją ir yra prie pat buvusios miesto gynybinės sienos. Pirmą kartą mūriniai pastatai šiame sklype paminėti 1589 m. Jie nemažai nukentėjo per 1655–1660 m. karus. Žinoma, jog 1666 m. tirtame sklype stovėjo du mūriniai pastatai, smarkiai nukentėję 1748–1749 m. gaisrų metu. Jie greitai atstatyti, tačiau iki XVIII a. pabaigos buvo visiškai apleisti. XVIII a. pabaigoje – XIX a. viduryje vykdytos kelios pastatų rekonstrukcijos. 1942 m. namas, buvęs prie Bokšto gatvės, nugriautas, palikta tik jo frontinė gotikinė siena. Po karo sklype įrengta slėptuvė.

1983 m. Bokšto g. 10 žvalgymus vykdė G. Vaitkevičius (*LIIR*, f. 1, b. 1112). Nustatyta, jog į Š nuo sklype buvusios slėptuvės sluoksniai iki 2,5 m gylio visiškai suardyti. Toliau nuo slėptuvės susidaręs iki 2 m storio XIX–XX a. sluoksnis. 1999 m. tyrinėjo A. Vaicekauskas (*ATL 1998 ir 1999 metais*, 2000, p. 474–476), 2012 m. – L. Girlevičius (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 463–465), 2015 m. – P. Vutkinas (*ATL 2015 metais*, 2016, p. 385–389). 2014 m. L. Girlevičius žvalgė tarybiniu laikotarpiu sklype įrengtos slėptuvės demontavimo darbų metu (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 629, nr. 283). Žvalgytas 500 m^2 dydžio plotas, kuriame įsigilinta iki 4 m gylio, fiksuoti tik suardyti sluoksniai. 2015 m. S. Rutkovskis tame pačiame sklype žvalgė apie 930 m^2 dydžio plotą, fiksavo XX a. suformuotus sluoksnius. Archeologiškai vertingas XVII a. kultūrinis sluoksnis aptiktas tik sklypo ŠR dalyje, į Š nuo formuojamo įvažiavimo (*ATL 2014 metais*, 2015, p. 629, nr. 282).

2016 m. tyrimų metu nustatyta, jog pirminis sklypo reljefas staigiai žemėjo R kryptimi – šioje vietoje buvusi Vilnios upės terasa su itin stačiu šlaitu, dėl ko įžemis pasiekiamas labai skirtingame aukštyje (nuo H_{abs} 101,70 m iki

109,04 m). Tai lėmė, jog žmogaus veikla ankstyviausiai pradėta lygesnėje sklypo V dalyje. Čia virš įžemio, 1,6 m gylyje fiksuotas 10–35 cm storio XV a. juodo grunto sluoksnis su šio laikotarpio radiniais. Žemiau jo, sklypo PV pakraštyje, įžemyje fiksuotas medinio statinio kontūras (1 pav.). Šis statinys tęsėsi V kryptimi po XVI a. pabaigoje statyta sklypo tvora, už sklypo ribų.

Iš istorinių žinių bei 2015 m. tyrimų yra žinoma, jog XVI a. pabaigoje sklypo V dalis buvo užstatoma mūriniais pastatais. 2016 m. XVI a. II pusės – XVII a. horizontas čia aptiktas 1–1,1 m gylyje (2 pav.). Virš jo vietomis yra išlikęs XVII a. vidurio netašytų akmenų grindinys, o virš pastarojo – XVII a. II pusės – XVIII a. sluoksnis. XIX a. II pusėje – XX a. pradžioje sklypo V dalis išgrįsta netašytais akmenimis. Be to, tyrimų metu čia atidengti XVIII–XX a. pradžios sienų, išmūrytų remontuojant bei rekonstruojant čia XVI a. pabaigoje pastatytą pastatą, likučiai.

Sklypo R dalyje stebėta kitokia situacija. Čia dėl nepalankaus reljefo ankstyviausia žmogaus veikla prasidėjo XVI a. II pusėje – XVII a. Tuo metu ši dalis pradėta aukštinti, siekiant ją pritaikyti gyvenimui bei naujų pastatų statybai. Šis procesas tęsėsi iki pat XX a. II pusės. Dėl šios priežasties čia fiksuoti stori piltiniai XVI a. II pusės – XX a. II pusės sluoksniai.

2016 m. tyrimų metu inventorinti 398 radiniai. Daugiausia tai XVI–XVII a. buitinės ir statybinės keramikos, būdingos Vilniaus senamiesčio kultūriniams sluoksniams, šukės: neglazūruoti bei žalia, ruda ar geltona glazūra dengti indai – puodai, puodynės, gertuvės, dubenys, lėkštės, keptuvės ir t. t., bei dubeninių,

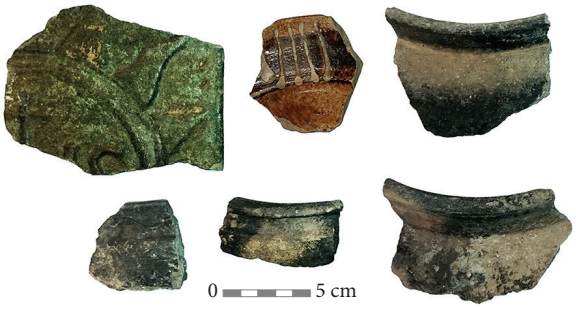
1 pav. Medinio pastato kontūro fragmentas. A. Vutkino nuotr.

Fig. 1. A fragment of the wooden building's contours.

2 pav. Sklypo PV dalyje tirtos perkasos 4 stratigrafija. P. Dobeikio nuotr.

Fig. 2. The stratigraphy of trench 4 in the SW part of the plot.

3 pav. Tyrimų metu rasta buitinė bei statybinė keramika. A. Vutkinos nuotr.

Fig. 3. Structural ceramics and household pottery discovered during the investigation.

plokštinių, karnizinių ir kitų tipų koklių, dengtų žalia arba polichromine glazūra, fragmentai (3 pav.). Be to, surastos odinio bato liekanos, varinis paauksuotas žiedas bei Žygimanto Augusto LDK denaras. Radiniai perduoti LNM.

The 2016 Investigation at Bokšto St. 10D, 14

In 2016, the investigation at Bokšto St. 10D, 14, Vilnius, continued with the excavation of four test pits (totalling 14.75 m^2) and three trenches (totalling 255.4 m^2). It was determined that the plot's original relief sloped sharply to the E, owing to which natural soil was reached at very different heights (from H_{abs} 101.7 m to 109.04). This meant that the earliest human activity began in the more level W part of the plot, where a 10–35 cm thick, 15th-century layer of black soil with contemporaneous finds was recorded above the natural soil, at a depth of 1.6 m. Below it, on the plot's SW edge, the contours of a wooden structure were recorded in the natural soil (Fig.1). This structure continued to the W under a plot fence built outside the plot's boundaries in the late 16th century. A second half of the 16th–17th-century horizon was discovered at a depth of 1–1.1 m in this part of the plot. Mid-17th-century fieldstone paving was recorded above it in places, and above that a second half of the 17th–18th-century layer.

In the E part of the plot, the earliest human activity commenced in the second half of the 16th–17th century when this part began to be raised in order to adapt it to human occupation and the construction of new buildings. This process continued right up until the second half of the 20th century. Owing to this reason, second half of the 16th–second half of the 20th-century fill layers were recorded at this location (Fig. 2).

398 finds were catalogued during the investigation. They mostly consisted of second half of the 16th–17th-century structural ceramics and household pottery (Fig. 3) characteristic of Vilnius Old Town cultural layers. In addition, the remains of a leather shoe, a gilt copper ring, and a Sigismund August GDL penny were discovered. The finds were given to the LNM.

Pavel Vutkin, Tadas Šimanauskas

Polocko gatvės 26 tyrimai 2016 m.

2016 m. Vilniuje, Polocko g. 26 sklype atlikti žvalgomieji tyrimai. Sklypas užima apie 2200 m^2 dydžio teritoriją, jo paviršius smarkiai aukštėja Š kryptimi, yra suformuotos dvi aikštelės („terasos“). Pirmoji yra sklypo P dalyje, o antroji – centrinėje. Tyrimų metu ištirti 7 šurfai, kurių bendras plotas siekė 23 m^2. Šiame sklype 2004 m. T. Poška ištyrė 3 bendro 10,25 m^2 ploto šurfus. Tyrimai vykdyti sklypo V dalyje, rekonstruojamo pastato ir naujai statomo priestato vietose. Nustatyta, kad įžemis – molis šioje vietoje glūdi 60–80 cm gylyje, o virš jo yra permaišyti sluoksniai, suformuoti ankstesnių statybų metu (*LIIR*, f. 1, b. 4391).

2016 m. tyrimų metu sklypo PR dalyje (šurfe 3) 40 cm gylyje atidengtas dalinai išlikęs XIX a. II pusės – XX a. pradžios netašytų akmenų grindinys. Žemiau jo glūdėjo XIX a. kultūrinis sluoksnis. Sklypo R ir V dalyse (šurfai 1, 4 ir 6) fiksuoti 0,8–2,2 m storio XIX–XX a. pabaigos sluoksniai su šių laikotarpių radiniais. Š dalyje (šurfas 7) kultūrinis sluoksnis nėra susiformavęs – čia po velėna glūdi natūralios kilmės juodžemis.

Archeologinis sluoksnis aptiktas sklypo PV kampe, šurfe 2. Čia 80 cm gylyje pasiektas